

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunere Legislativă privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterea infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date

Descrierea situației actuale:

La data de 4 mai 2016, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 119, a fost publicată *Directiva (UE) 2016/680 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Deciziei-cadru 2008/977/JAI a Consiliului*, denumită, în continuare, *Directiva (UE) 2016/680*.

Art.63 din *Directiva (UE) 2016/680* prevede că statele membre UE sunt ținute să adopte și să publice, până la data de 6 mai 2018, acte cu putere de lege și acte administrative, pentru a se conforma respectivei directive, notificând de îndată Comisiei textele dispozițiilor în cauză.

De asemenea, concomitent cu publicarea Directivei 2016/680, a fost publicat și *Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)* [denumit, în continuare *Regulamentul (UE) 2016/679 sau RGPD*].

Acesta are efect direct începând cu data de 25 mai 2018 și nu se aplică prelucrării datelor cu caracter personal efectuate de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor, sau al executării sancțiunilor penale ori al protejării împotriva amenințărilor la adresa ordinii și siguranței publice și al prevenirii acestora.

Directiva (UE) 2016/680 urmărește asigurarea unui nivel omogen și ridicat de protecție a datelor cu caracter personal ale persoanelor fizice și facilitarea schimbului de date cu caracter personal între autoritățile competente ale statelor membre, în scopul garantării eficienței cooperării judiciare în materie penală și a cooperării polițienești. *Directiva (UE) 2016/680* asigură un nivel de protecție echivalent în toate

statele membre UE. Protecția efectivă a datelor cu caracter personal în întreaga Uniune Europeană necesită nu numai consolidarea drepturilor persoanelor vizate și a obligațiilor celor care prelucrează date cu caracter personal, ci și competențe echivalente pentru monitorizarea și asigurarea conformității cu normele în materie de protecție a datelor cu caracter personal în statele membre.

Instrumentul juridic european urmărește facilitarea liberei circulații a datelor cu caracter personal între autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, inclusiv al protejării împotriva amenințărilor la adresa ordinii și siguranței publice și al prevenirii acestora în cadrul Uniunii, precum și a transferului de astfel de date cu caracter personal către țări terțe și organizații internaționale, asigurând, totodată, un nivel ridicat de protecție a respectivelor date cu caracter personal.

La elaborarea Directivei 2016/680 au fost luate în considerare evoluțiile tehnologice rapide și globalizarea, care au generat noi provocări pentru protecția datelor cu caracter personal. Totodată, au fost avute în vedere amploarea colectării și a schimbului de date cu caracter personal ce a crescut în mod semnificativ, precum și tehnologia ce permite prelucrarea datelor cu caracter personal la un nivel fără precedent în cadrul activităților precum prevenirea, descoperirea, cercetarea, urmărirea penală și combaterea infracțiunilor ori executarea pedepselor. Aceste evoluții au impus realizarea unui cadru solid și mai coerent în materie de protecție a datelor cu caracter personal în Uniune, însoțit de o aplicare riguroasă a normelor.

Totodată, art. 59 din Directiva (UE) 2016/680, abrogă, începând cu 6 mai 2018, *Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală*. La nivel național, *Decizia-cadru 2008/977/JAI* a fost avută în vedere la elaborarea *Legeii nr.238/2009 privind reglementarea prelucrării datelor cu caracter personal de către structurile/unitățile Ministerului Administrației și Internelor în activitățile de prevenire, cercetare și combatere a infracțiunilor, precum și de menținere și asigurare a ordinii publice*.

Schimbări preconizate:

Prin prezenta inițiativă se au în vedere următoarele:

- definirea unor termeni care sunt utilizați în cuprinsul inițiativei;
- introducerea unui nou principiu, al *asigurării securității adecvate* prelucrării datelor cu caracter personal (spre deosebire de Regulamentul 679/2016, nu a fost introdusă *transparența* ca principiu în cazul prelucrărilor ce intră în domeniul de reglementare al Directivei);

- impunerea obligației privind stabilirea unor termene exprese de stocare, ștergere și revizuire a necesității stocării datelor cu caracter personal și stabilirea unor proceduri specifice în acest sens;
- instituirea procedurilor necesare pentru stabilirea distincției între persoanele vizate, delimitând în acest sens categorii precum: suspecți, persoane condamnate, persoane vătămate și alte persoane;
- stabilirea unor condiții specifice de prelucrare în măsura în care datele cu caracter personal urmează să fie prelucrate în alte scopuri decât cele care se încadrează în domeniul de reglementare al Directivei – *prevenirea, descoperirea, cercetarea, urmărirea penală și combaterea infracțiunilor, executării pedepselor și protejarea împotriva amenințărilor la adresa siguranței publice*;
- stabilirea unor condiții privind *procesul decizional individual automatizat (adoptarea unor decizii care afectează persoana vizată doar pe baza rezultatelor unor prelucrări automatizate)*; astfel, o decizie întemeiată exclusiv pe prelucrarea automată, inclusiv crearea de profiluri, care produce un efect juridic negativ pentru persoana vizată sau care o afectează în mod semnificativ, este interzisă, cu excepția cazului în care este autorizată de legea care prevede garanții adecvate pentru drepturile și libertățile persoanei vizate, cel puțin dreptul de a obține intervenția umană din partea operatorului;
- asigurarea protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit (*privacy by design și privacy by default*);
- reglementarea situației *operatorilor asociați* - situația în care responsabilitatea prelucrărilor nu revine unui singur operator ci mai multor operatori care stabilesc împreună scopul/scopurile și mijloacele de prelucrare;
- ținerea evidenței activităților de prelucrare;
- evaluarea impactului asupra protecției datelor cu caracter personal;
- desemnarea Responsabilului cu protecția datelor cu caracter personal;
- transferul datelor cu caracter personal către state terțe sau organizații internaționale;
- abrogarea Legii nr.238/2009 privind reglementarea prelucrării datelor cu caracter personal de către structurile/unitățile Ministerului Administrației și Internelor în activitățile de prevenire, cercetare și combatere a infracțiunilor, precum și de menținere și asigurare a ordinii publice.

Acordurile internaționale care implică transferul de date cu caracter personal către țări terțe sau organizații internaționale, care se află în vigoare la data de 6 mai 2016 și care sunt în conformitate cu dreptul Uniunii, rămân în vigoare până la modificarea, înlocuirea sau revocarea lor.

Prin referire la alin.(2) al *art.45 - Abilitări*, din cadrul *Secțiunii 2 - Abilitări, sarcini și competențe* a Directivei (UE) 680/2016, menționăm că forma acestuia din varianta în limba română este lacunară, în sensul că a fost omisă particula negației din construcția gramaticală ce vizează competența autorității de supraveghere naționale

asupra operațiunilor de prelucrare ale instanțelor atunci când acestea acționează în exercițiul funcției lor judiciare.

Cu toate acestea, au fost analizate variantele lingvistice ale instrumentului european în limbile engleză, franceză, italiană, germană și spaniolă, în toate dintre acestea existând particula negației, astfel că art.45 alin.(2) din Directiva (UE) 680/2016 va fi transpus prin art.52 alin.(2) din proiect, având următorul conținut:

„art.52 [...]

(2) Prin excepție de la alin.(1), autoritatea de supraveghere nu este competentă să supravegheze operațiunile de prelucrare ale instanțelor atunci când acestea acționează în exercițiul funcției lor judiciare.”

Ținând cont de toate cele de mai sus, prin prezentul demers se au în vedere următoarele:

- crearea noului cadru legal în materia protecției persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date;
- transpunerea prevederilor Directivei 2016/680;
- abrogarea Legii nr.238/2009 privind reglementarea prelucrării datelor cu caracter personal de către structurile/unitățile Ministerului Administrației și Internelor în activitățile de prevenire, cercetare și combatere a infracțiunilor, precum și de menținere și asigurare a ordinii publice.

Reamintim că termenul de transpunere a Directivei (UE) 2016/680 se împlinește la data de 6 mai 2018, și învederăm faptul că obligația de transpunere a unei directive a Uniunii Europene este considerată de Comisia Europeană îndeplinită numai atunci când îi sunt comunicate actele normative naționale care asigură transpunerea integrală, astfel cum au fost publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I.

În cazul în care nu se asigură transpunerea la termen a directivei de referință, România riscă obligarea la plata unei sume forfetare, a cărei valoare minimă este de 1.887.000 euro și/sau a unor penalități în euro pe fiecare zi de întârziere, calculate din ziua comunicării unei eventuale hotărâri de condamnare de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, și până în ziua în care s-ar pune capăt încălcării.

Pentru toate aceste considerente, solicităm adoptarea prezentei propuneri legislative în procedură de urgență.

Inițiatori: Senator Șerban ~~NICOLAE~~

Senator Adrian Nicolae ~~DIACONU~~